

POROČILO O SISTEMATIČNIH PREGLEDIH USTNE VOTLINE ZA ŠOLSKO LETO 2018/2019, REGIJA NOVO MESTO

Pripravili:

Danijela Čutura Sluga, Nacionalni inštitut za javno zdravje, OE Novo mesto

Anja Andrejaš, Zdravstveni dom Novo mesto

November, 2019

1. UVOD

Zdravstveno stanje zob in ustne votline, ki je odvisno od različnih bioloških in socialnih dejavnikov, sistematično ocenjujejo zdravstveni izvajalci mladinskega zobozdravstva. Na omenjenih pregledih in s pomočjo pridobljenih podatkov lahko objektivno ocenimo zdravstveno stanje zob in ustne votline otrok. Pridobljeni podatki so nam v pomoč pri nadaljnem načrtovanju preventive ter ukrepov, ki so potrebni pri slabem zdravstvenem stanju zob in ustne votline.

NIJZ OE Novo mesto in Zdravstveni dom Novo mesto smo pripravili poročilo o zdravstvenem stanju zob in ustne votline učencev 1. in 7. razreda (starost 6 in 12 let) za šolsko leto 2018/2019 v zdravstveni regiji Novo mesto, ki vključuje upravne enote Novo mesto, Črnomelj, Trebnje, Metlika in Krško. Podatke o stanju smo pridobili od zdravstvenih izvajalcev mladinskega zobozdravstva, ki opravljajo sistematične preglede otrok in mladine.

Podatke o obolevnosti zob in o ustni higieni smo za šolsko leto 2018/2019 pridobili od izvajalcev, ki so skupaj pregledali 2.425 otrok, od tega 1.355 6 letnikov in 1.070 12 letnikov. Vsi zobozdravstveni izvajalci so prejeli v dopolnitev statistični obrazec, ki se nahaja na koncu, kot priloga tega poročila. Zaradi objektivnih razlogov v letošnjem letu nismo prejeli statističnih podatkov od štirih zobozdravstvenih izvajalcev, ki skupaj pokrivajo pet osnovnih šol v naši regiji (OŠ Otočec, OŠ Šentrupert, OŠ Veliki Gaber ter OŠ Žužemberk in OŠ Prevole).

Pri zbiranju in vnosu podatkov v zbirnik smo opazili nekatere napake, kot so tipkarske napake pri vnosu podatkov (pri prepisovanju v obrazec), vnos izračunanih kazalnikov (potreben je vnos absolutnih števil), pomanjkljivo izpolnjen obrazec in podobno ... Večji delež vseh prejetih poročil (cca. 60 %) za šolsko leto 2018/2019 smo prejeli pravočasno.

Na NIJZ OE Novo mesto smo po pregledu vseh pridobljenih podatkov le-te združili v zbirnik ter pripravili grafične prikaze z interpretacijo rezultatov.

V poročilu so prikazani **KEP, KIO** in **% otrok brez KEP-a**.

KEP

Povprečno število okvarjenih zob (karies, ekstrakcija, plomba) na pregledano osebo.

KIO

Delež otrok (v %) z okvarjenimi zobmi (imajo karies, zaradi kariesa ekstrahirani zobje in plombo).

% OTROK BREZ KEP-a

Delež otrok (v %), ki nima okvarjenih zob (karies, ekstrakcija, plomba).

2. DELEŽ PREGLEDANIH OTROK

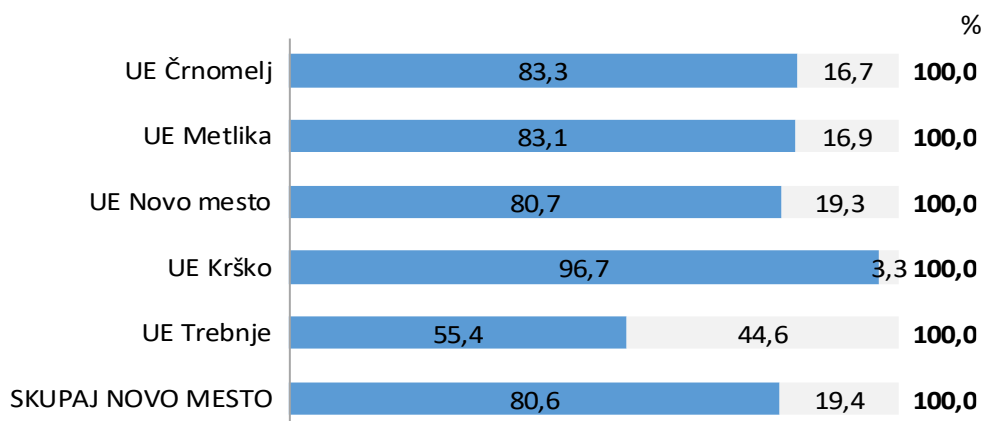
Glede na najavo števila učencev v novomeški regiji za šolsko leto 2018/2019, ki jo je pred začetkom šolskega leta objavilo Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport, je delež **pregledanih učencev 1. razreda 80,6 %** in 7. razreda **71,5 %**.

Tabela 1 **Delež pregledanih otrok v %, 1. in 7. razred** po upravnih enotah, regija Novo mesto, šolsko leto 2018/2019.

	%	
	1. razred	7. razred
UE Črnomelj	83,3	70,4
UE Metlika	83,1	63,6
UE Novo mesto	80,7	73,6
UE Krško	96,7	93,3
UE Trebnje	55,4	35,8
SKUPAJ NOVO MESTO	80,6	71,5

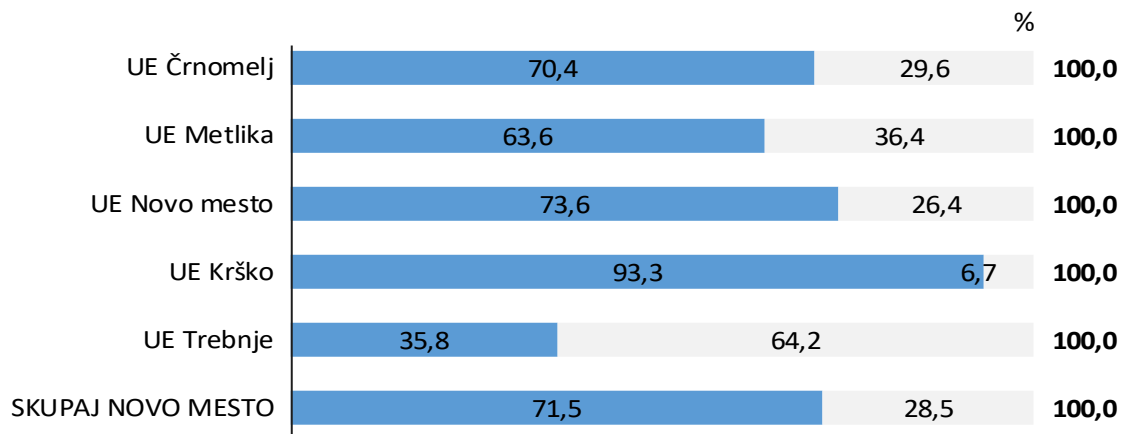
Opomba: Nismo prejeli statističnih podatkov od 5 osnovnih šol OŠ Otočec, OŠ Šentrupert, OŠ Veliki Gaber ter OŠ Žužemberk in OŠ Prevole.

Graf 1: **Delež pregledanih otrok v %, 1. razred**, regija Novo mesto, šolsko leto 2018/2019

Opomba: Nismo prejeli statističnih podatkov od 5 osnovnih šol OŠ Otočec, OŠ Šentrupert, OŠ Veliki Gaber ter OŠ Žužemberk in OŠ Prevole.

Graf 2: **Delež pregledanih otrok v %, 7. razred, regija Novo mesto, šolsko leto 2018/2019**

Opomba: Nismo prejeli statističnih podatkov od 5 osnovnih šol OŠ Otočec, OŠ Šentrupert, OŠ Veliki Gaber ter OŠ Žužemberk in OŠ Prevole.

3. KEP, KIO in % OTROK BREZ KEP

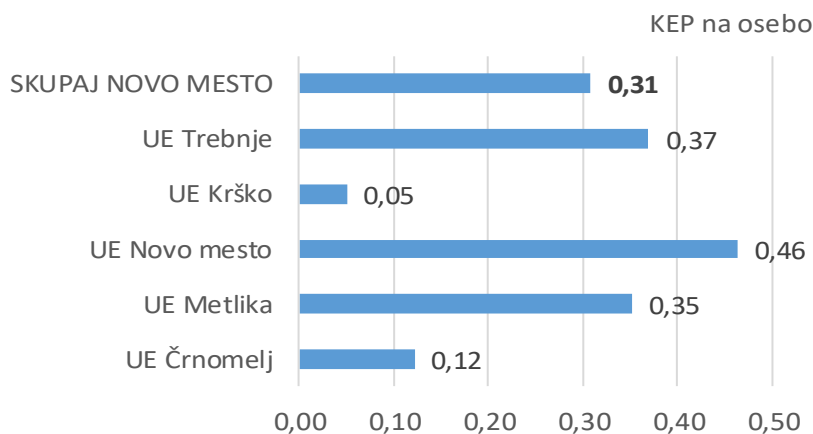
Stanje povprečne obolevnosti, ki ga kaže KEP indeks, je v šolskem letu 2018/2019 v novomeški regiji znašal v 1. razredu 0,31 obolelih zob na učenca in v 7. razredu 1,42 obolelih zob na učenca.

[Podatki za 1. razred, šolsko leto 2018/2019, novomeška regija, zbrani v tabeli in grafu:](#)

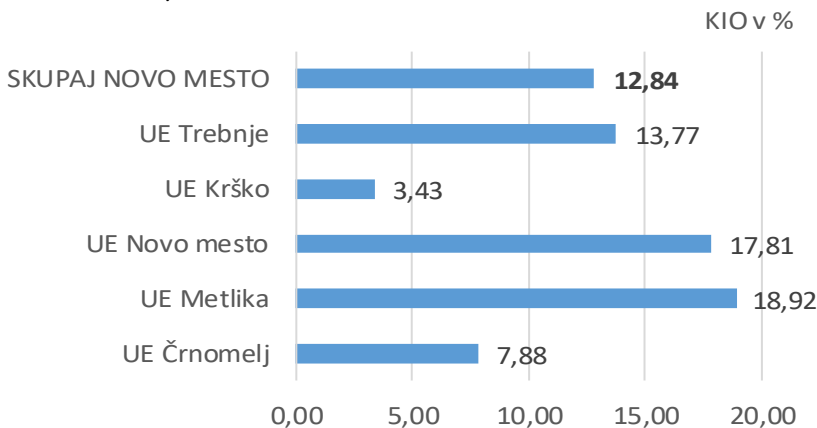
Tabela 2: Povprečno število karioznih, ekstrahiranih in plombiranih zob na osebo (KEP), delež otrok z okvarjenimi zobmi (KIO v %) in delež otrok brez KEP (v %), 1. razred po upravnih enotah, regija Novo mesto, šolsko leto 2018/2019

	1. razred		
	KEP	KIO	% otrok brez KEP
UE Črnomelj	0,12	7,88	92,12
UE Metlika	0,35	18,92	81,08
UE Novo mesto	0,46	17,81	82,19
UE Krško	0,05	3,43	96,57
UE Trebnje	0,37	13,77	86,23
SKUPAJ NOVO MESTO	0,31	12,84	87,16

Graf 3: Povprečno število karioznih, ekstrahiranih in plombiranih zob na osebo (KEP), 1. razred po upravnih enotah, regija Novo mesto, šolsko leto 2018/2019.

Graf 4: Delež otrok z okvarjenimi zobmi (KIO v %), 1. razred po upravnih enotah, regija Novo mesto, šolsko leto 2018/2019.

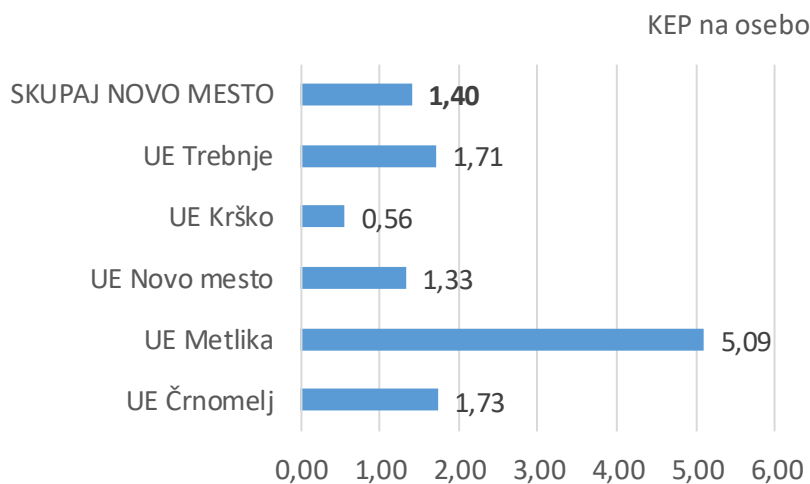

[Podatki za 7. razred, šolsko leto 2018/2019, novomeška regija, zbrani v tabeli in grafu:](#)

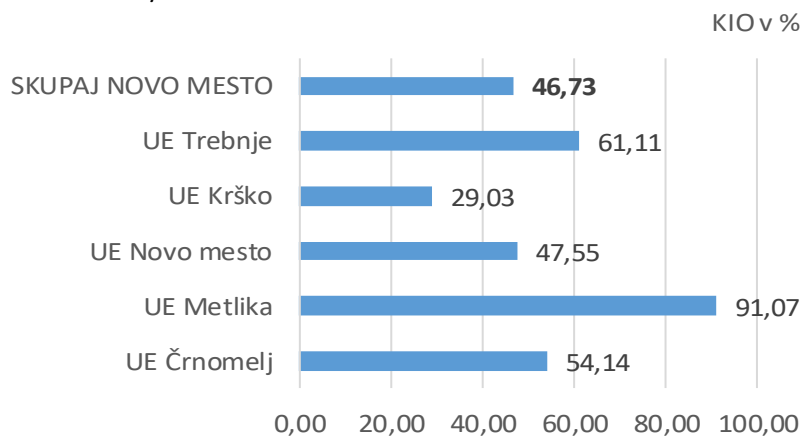
Tabela 3: Povprečno število karioznih, ekstrahiranih in plombiranih zob na osebo (KEP), delež otrok z okvarjenimi zobmi (KIO v %) in delež otrok brez KEP (v %), 7. razred po upravnih enotah, regija Novo mesto, šolsko leto 2018/2019.

	7. razred		
	KEP	KIO	% otrok brez KEP
UE Črnomelj	1,73	54,14	45,86
UE Metlika	5,09	91,07	8,93
UE Novo mesto	1,33	47,55	52,45
UE Krško	0,56	29,03	70,97
UE Trebnje	1,71	61,11	38,89
SKUPAJ NOVO MESTO	1,40	46,73	53,27

Graf 3: Povprečno število karioznih, ekstrahiranih in plombiranih zob na osebo (KEP), 7. razred po upravnih enotah, regija Novo mesto, šolsko leto 2018/2019.

Graf 4: Delež otrok z okvarjenimi zobmi (KIO v %), 7. razred po upravnih enotah, regija Novo mesto, šolsko leto 2018/2019.

4. UGOTOVITVE:

Zbrane in ovrednotene podatke, ki smo jih obdelali v šolskem letu 2018/2019, nam dajejo sliko stanja zdravja zob in ustne votline pri otrocih 1. in 7. razreda novomeške regije. Dosegli smo **visok odstotek pregledanih učencev** (80,6 % pregledanost v 1. razredu in 71,5 % pregledanost učencev 7. razreda).

V primerjavi s prejšnjim šolskim letom je bila pregledanost učencev 1. razreda v letu 2018/2019 nekoliko višja (v šolskem letu 2017/2018 je znašala 74,5 % in v šolskem letu 2018/2019 80,6 %). Pregledanost učencev 7. razreda pa se je v šolskem letu 2018/2019 nekoliko znižala (v šolskem letu 2017/2018 je znašala 81,1 % in v šolskem letu 2018/2019 71,5 %).

Ugotavljamo, da je delež otrok v 1. razredu, ki so brez KEP, okoli 87 %. V 7. razredu je situacija precej slabša, in sicer je dobra polovica vseh pregledanih otrok s KEP. Od pregledanih parametrov je bil v 1. razredu najpogostejši karies, ugotovljen pri 21 % otrok. V 7. razredu so bile najpogostejše plombe, ugotovljene pri 89 % vseh pregledanih otrok. Zaradi kariesa ekstrahiranih zob je bilo v obeh pregledanih starostnih skupinah nič oz. zelo malo, v 1. razredu 0 %, v 7. razredu 3 % vseh pregledanih otrok. Takšen trend pregledanih parametrov v obeh razredih je bilo opaziti tudi v šolskem letu 2017/2018.

Če pogledamo znotraj regije in primerjamo upravne enote med seboj, je stanje sledeče. Delež otrok v 1. razredu brez KEP se giblje med 81 % (UE Metlika) in 97 % (UE Krško). V 7. razredu je delež otrok brez KEP med 9 % (UE Metlika) in 71 % (UE Krško). Verjetno je v določenih regijah tako zobozdravstvena oskrba, kot motivacija otrok slaba.

Če primerjamo podatke med dvema šolskima letoma lahko opazimo, da se je povprečno število karioznih, ekstrahiranih in plombiranih zob na osebo (KEP) v 1. razredu v šolskem letu 2017/2018 iz 0,13 povišalo na 0,31 v šolskem letu 2018/2019. Povišal se je tudi delež otrok z okvarjenimi zobmi (KIO) v 1. razredu iz 8,29 % na 12,84 %. Povprečno število karioznih, ekstrahiranih in plombiranih zob na osebo (KEP) v 7. razredu se je iz 1,31 v šolskem letu 2017/2018 povišalo na 1,40 v šolskem letu 2018/2019. V primerjavi med omenjenima šolskima letoma je opaziti znižanje deleža otrok z okvarjenimi zobmi (KIO) v 7. razredu iz 50,33 % na 46,73 %.

Poleg motivacije otrok, so le-te potrebni tudi starši in zobozdravstveni izvajalci. Zaželeno je, da starši še vedno nadzirajo umivanje zob pri svojih otrocih, tudi ko ti začnejo hoditi v šolo. S tem ni mišljeno, da jim oni umivajo zobe, temveč da spodbujajo in opominjajo ter stremijo k uporabi fluoridnih zobnih past. Prav tako je zaželeno, da zobozdravstveni delavci intenzivno izvajajo preventivne ukrepe, kot so zalivanje fisur in fluoriranje zob. Veliko prispeva tudi dobro sodelovanje med mladinskimi zobozdravniki, preventivnimi sestrami in pedontologom.

V novem šolskem letu si želimo tudi boljše oz. zadostnejšo zobozdravstveno oskrbo otrok in mladine (nedelovanje ambulant zaradi porodniške odsotnosti, upokojitve,...).